

Önsöz

Türkiye’de parti ve seçim sistemlerinin, yaklaşık 65 yıllık çok-partili hayat döneminde geçirdiği değişimler, gerek Türkiye siyasetiyle ilgilenenlerin, gerek karşılaştırmalı siyaset bilimi araştırmacılarının ilgisini çekecek niteliktedir. Bu dönemde Türk parti sistemi, bir iki-parti sisteminden bir çok-parti sistemine doğru evrilmiş, ayrıca çok-parti sisteminin değişik alt-tiplerine tanık olmuştur. Halen de parti sistemi, AKP’nin üçüncü seçim zaferi ile birlikte, bir “hakim-parti sistemi” (*predominant party system*) yönünde bir evrim göstermektedir. Bu çalışmada, parti sistemi ile toplumdaki sosyal ve siyasal bölünme çizgileri arasındaki ilişkiye; parti sisteminde görülen parçalanma, oynaklık ve kutuplaşma eğilimlerine ve nihayet parti sistemini etkileyen önemli değişkenlerden biri olan seçim sistemi ile parti sistemi arasındaki ilişkiye özel bir ağırlık verilmiştir.

Çalışmanın odaklandığı ana konu parti “sistemi” olduğundan, bu sistemi oluşturan tek tek-partilerin özelliklerine ve evrim süreçlerine ancak gerekli olduğu ölçüde yer verilmiştir. Çalışmadaki tesbitlerden biri de, Türk parti sisteminin, büyük ölçüde askerî müdahalelerden kaynaklanan görünüşteki istikrarsızlığına rağmen, aslında kayda değer bir süreklilik ve istikrar gösterdiğidir. Bu istikrar, 1950’den bu yana yapılan 16 milletvekili genel seçiminin hepsinde, merkez-sağ partilerinin, zaman zaman üçte ikiye varan bir seçmen çoğunluğunun desteğini sağlamış olmalarıdır. Son olarak, kitabın bir bölümü, günümüzde siyaset gündeminin üst sıralarından birini işgal eden, seçim sistemi değişikliği tartışmalarına ayrılmıştır.

ERGUN ÖZBUDUN